

Styresak O 66 /2018

Pensjon og pensjon i samskipnadene

Bakgrunn

Temaet pensjon ble sist behandlet i styremøte 3.2.2017, jfr styresak D18/2017 «Status om pensjon».

I henhold til gjeldende særavtale mellom Sit og organisasjonene vedrørende Kollektiv pensjonsforsikring er følgende avtalefestet:
«Endringer i pensjonsvilkårene kan bare iverksettes etter enighet mellom partene lokalt.»

Siden sist gang styret ble orientert om pensjon har det skjedd endringer knyttet til pensjon hos flere av de andre samskipnadene, samtidig som vi ser en fortsatt negativ utvikling knyttet til administrasjonskostnader for gjeldende YTP (ytelsespensjon) i Sit. Vi vurderer det som viktig at styret er oppdatert på utvikling knyttet til temaet pensjon.

Kort oppsummert historikk vedr. pensjon i Sit:

I Riksrevisjonens rapport om Selskapskontroll 2014 ble pensjonskostnader i samskipnadene behandlet. Sit ble nevnt som et av de selskapene som har et bekymringsfullt stort estimatavvik knyttet til pensjon. Viser til styresak D95/2016 som omhandlet dette.

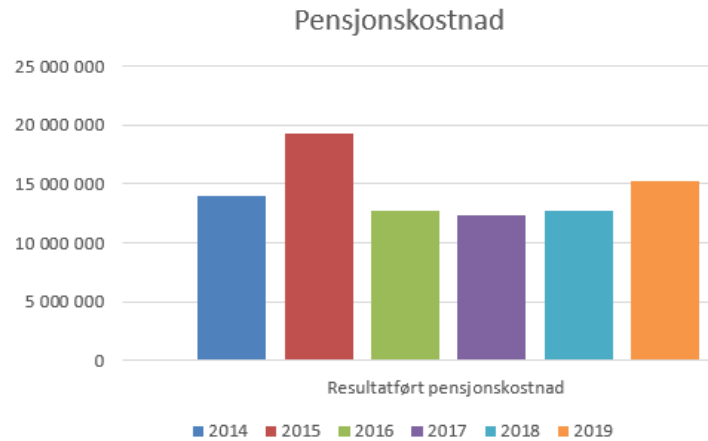
I 2015 satte Sit i gang et pensjonsprosjekt med kompetanseheving for arbeidsgiversiden og organisasjonene. Dette ble gjennomført med bistand fra Garde våren 2015. Sit innkalte til forhandlinger mellom de lokale partene 21.9.2015. Sit la da fram tilbud om innskuddspensjon med maksimale satser fra 1G. Organisasjonene ønsket ikke den gang en endring av pensjonsordning før sentralt hovedoppgjør våren 2016 var slutført, og forhandlingene ble avsluttet samme dag.

Høsten 2016 kalte Sit nytt inn til pensjonsforhandlinger. Partenes lokale forhandlingsdelegasjon hadde felles kompetansebygging i forkant av forhandlingene. Sit forhandlet om ny pensjonsordning med partene i perioden 24-27.oktober og 14. - 15.desember 2016. Forhandlingene ble avsluttet uten at partene klarte å komme til enighet om ny pensjonsordning.

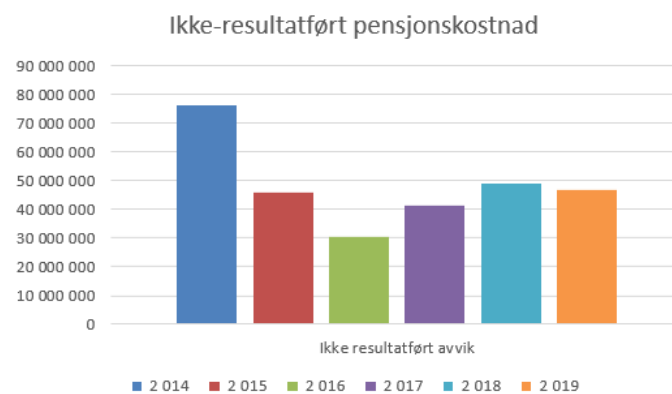
Status om Ytelsespensjon og prisutvikling

For Sit er det 2 forhold som er viktige når det gjelder ytelsespensjonen som vi har pr i dag. Det ene er premien som skal betales til forsikringsselskapet. Dette berører likviditeten. Det andre er hvordan en slik pensjonsavtale skal føres i resultatregnskapet og i balansen til Sit. Dvs. hva blir kostnaden i det enkelte året og hva blir de fremtidige pensjonsforpliktelser som Sit har påtatt seg.

Om vi ser på kostnadsutviklingen (dvs. det som kommer inn i resultatregnskapet) for Sit (Trondheim de siste 5 årene) og en prognose for 2019, viser disse;

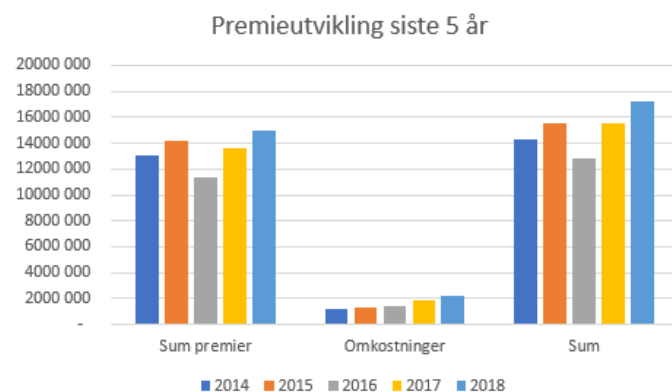

I tillegg til disse kostnadene i resultatregnskapet er det også en akkumulert kostnad (estimatavvik) som enda ikke er kostnadsført i resultatregnskapet. Dette skyldes at regelverket åpner for å skyve dette foran fordi dette anses å være noe usikre tall som normalt vil gå litt opp og ned som følge av forventninger om at rentenivå, lønnsvekst m.m. svinger noe fra år til år. For Sit har det vært svingninger i mange år og toppen til Sit var i 2014, men har de siste årene stabilisert seg på en noe lavere nivå. Men – de siste 2 årene og prognosen for 2019* viser at dette ikke kostnadsførte avviket ligger mellom 40 og 50 millioner;

* Ålesund og Gjøvik sine tall er ikke med i prognosene i med at de kom inn i 2016 og dermed ikke er en del av den 5 års historikken som gjelder for Sit.

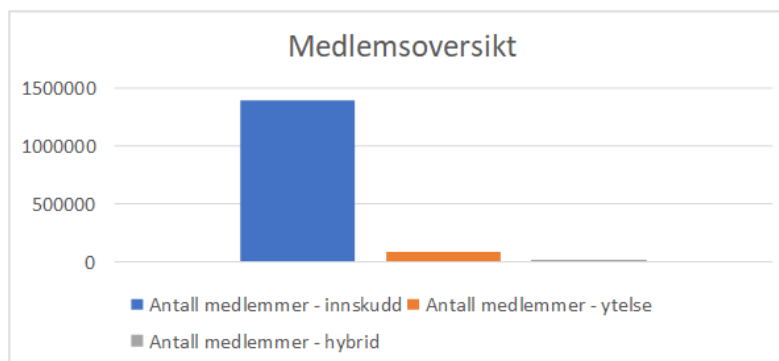
Prognosen ovenfor viser som nevnt kostnadene som skal inn i resultatregnskap og balanse. Det som berører premieutviklingen som kommer fra Storebrand og som berører Sit sin likviditet viser følgende de siste 5 år: (Ålesund eller Gjøvik (begge avtaler i DNB) ikke er medtatt i denne oversikten)

Utvikling for de ulike pensjonsordningene

Det er en klar trend at ytelsespensjon er på nedadgående. Årsakene er blant annet knyttet til; kostnadsutvikling, usikkerhet om fremtidig bærekraft, usikkerhet om fremtidig levealder, færre og færre ytelsesavtaler som må bære ansvaret for kostnadene og null konkurranse. Hvert enkelt selskap har monopol på sine kunder i og med at ingen selskap ønsker å overta kunder fra andre.

Trenden på utvikling er svært tydelig om en skal legge medlemsantall i de ulike avtalene til grunn. De absolutt fleste er i dag medlem av en innskuddsavtale og det er her veksten skjer, færre igjen i ytelsespensjon og få er medlem av hybrid. Dessverre er det kun 2 selskap som tilbyr hybrid, slik at konkurransen der er pr i dag begrenset.

Status fra andre samskipnader ifht pensjon

Det fleste av samskipnadene som er organisert i Virke har de siste par årene vært i prosesser knyttet til pensjonsforhandlinger. Alle samskipnader som er knyttet til arbeidsgiverorganisasjonen Virke har samme ordlyd og krav i avtaleverk når det gjelder pensjonsordninger, hvor partene må bli enige for å kunne endre pensjonsordning.

Status nå er at det kun er 3 samskipnader som står igjen i den gamle ytelsesordningen, og dette er Studentsamskipnaden i Nord, Studentsamskipnaden Innlandet og Sit. Øvrige samskipnader har alle gått over til Innskuddspensjon.

Tabellen viser hva som er status for samskipnadene når det gjelder pensjon:

Studentsamskipnad	Arb.giver org.	Ordning	Ny ordning iverksatt	Overgangsordning
Studentsamskipnaden Vestlandet	Spekter	Innskudd	01.04.2018	Valgfri overgang. Øk. kompensasjon
Studentsamskipnaden Østfold	Spekter	Innskudd	01.04.2018	Valgfri overgang. Øk. kompensasjon
Studentsamskipnaden Stavanger	Spekter	Innskudd	01.04.2018	Valgfri overgang. Øk. kompensasjon
Norges arktiske samskipnad	Virke	Innskudd	01.07.2017	Tvungen overgang. Øk. kompensasjon
Studentsamskipnaden i Volda	Virke	Innskudd	01.09.2017	Valgfri overgang. Øk. kompensasjon
Studentsamskipnaden i Agder	Virke	Innskudd	10.03.2017	Valgfri overgang. Øk. kompensasjon
Studentsamskipnaden i Molde	Virke	Innskudd	01.10.2017	Valgfri overgang. Øk. kompensasjon
Studentsamskipnaden i Sørøst-Norge	Spekter	Innskudd	2014	Valgfri overgang. Øk. kompensasjon
Studentsamskipnaden i Ås	Spekter	Innskudd	2014	Tvungen overgang. Øk. kompensasjon
SiO	Spekter	Innskudd	2014	Tvungen overgang. Øk. kompensasjon
Nord Studentsamskipnad	Virke	Ytelse		Ikke enighet om ny ordning
Studentsamskipnaden Innlandet	Virke	Ytelse		Ikke enighet om ny ordning
Sit	Virke	Ytelse		Ikke enighet om ny ordning
Studentsamskipnaden i Indre Finnmark	Virke	Ikke kjent		

Plan og prosess for fremtidige pensjonsforhandlinger i Sit

Ihht Lov om foretakspensjon og innskuddspensjon har Sit en styringsgruppe for pensjonsordninger og skal ihht lov være et rådgivende organ for Sit, og tas med på råd ved utformingen og forvaltningen av pensjonsordningen i Sit. I styringsgruppemøtet som ble gjennomført 3.oktober var det enighet om å starte et felles kompetanseløft for forhandlingsutvalget for pensjon, underforstått gjøre partene i stand til å starte eventuelle nye pensjonsforhandlinger i 2018/2019.

Forslag til mål for pensjonsutvalgets kompetanseløft vil være:

- kompetansebygging for utvalgets medlemmer ifht alt som har med pensjon å gjøre.
- å se på fordeler og ulemper ved utvalgte alternative modeller for pensjon
- å gjennomgå og vurdere hvilke forutsetninger som bør ligge til grunn for økonomiske analyser for Sits pensjonsportefølje
- å vurdere utvalgte alternative modeller basert på valgte forutsetninger for å få til gode og bærekraftige pensjonsordninger i Sit
- å vurdere mulige overgangsordninger og konsekvenser ved en overgang til ny ordning
- å berede grunnen for valg av framtidig pensjonsordning for Sit

Forslag til sammensetning av pensjonsutvalg:

Det foreslås at det opprettes et utvalg bestående av 3-4 personer fra NTL Sit, 3 personer fra Utdanningsforbundet og 4 personer fra Sit.

Plan for kompetansebygging i forhandlingsutvalget og for ledere i Sit:

Dato	Forhandlingsutvalget
19.10.2018	Innføring i Folketrygd, dagens pensjonsordning, AFP, muligheter og ulemper med pensjonsområdene, konsekvenser for Sit og for ansatte, beregningsmodell og kompensasjoner, m.m
31.10.2018	Felles repetisjon
21.11.2018	Forskjeller på innskudd og hybrid
30.11.2018	Beregningsmodell - innføring i hvordan konsekvenser og kompensasjon beregnes

Dato	LG1
07.11.2018	Overordnet pensjonsfaglig diskusjon fra et arbeidsgiver ståsted. Generell info om pensjon, endringer og erfaringer. Innsikt i rammebetingelser for virksomhetsområdene.

Dato	Øvrige ledere
Må avklares nærmere	Innføring i Folketrygd, dagens pensjonsordning, AFP, muligheter og ulemper med pensjonsområdene, konsekvenser for Sit og for ansatte, beregningsmodell og kompensasjoner, m.m

Styret er gjennom denne saken orientert om situasjonen knyttet til pensjon i Sit, pensjon i øvrige samskipnader og planen som foreligger for å forberede fremtidige pensjonsforhandlinger i Sit.

Saksbehandler: Heidi Torstad

Tilråkning:

Styret tar saken til orientering. Eventuelle innspill gitt i styremøtet må vurderes om skal tas inn i styrevedtaket.

Trondheim, 17. oktober 2018
Auhild Kvam